



CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
ZESPÓŁ REALIZACJI 00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17 TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET: <http://www.korpo.pol.pl/cbos> E-mail: cbos@pol.pl

BS/91/80/94

- **JAK DŁUGO POWINIEN OBOWIĄZYWAĆ NEOPOPIWEK?**
- **STOSUNEK DO EWENTUALNEJ ZMIANY ZASAD REWALORYZACJI RENT I EMERYTUR**

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, MAJ '94

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Ustawa o "popiwku" obowiązywała do 31 marca '94. W jej miejsce Sejm uchwalił nową ustawę o kontroli nadmiernego wzrostu wynagrodzeń mającą obowiązywać od 1 kwietnia. Prezydent odmówił jednak jej podpisania.

Uchwalona przez Sejm kolejna ustawa o ograniczaniu wzrostu płac nie weszła dotąd w życie, nie wiadomo też, kiedy i czy w ogóle to nastąpi. Warto zauważyć, że powstała idea zmiany zasad rewaloryzacji rent i emerytur.

Społeczne reakcje na neopopiwiek oraz ewentualną zmianę zasad rewaloryzacji rent i emerytur były przedmiotem przeprowadzonego w pierwszej dekadzie maja badania CBOS¹.

Neopopiwiek

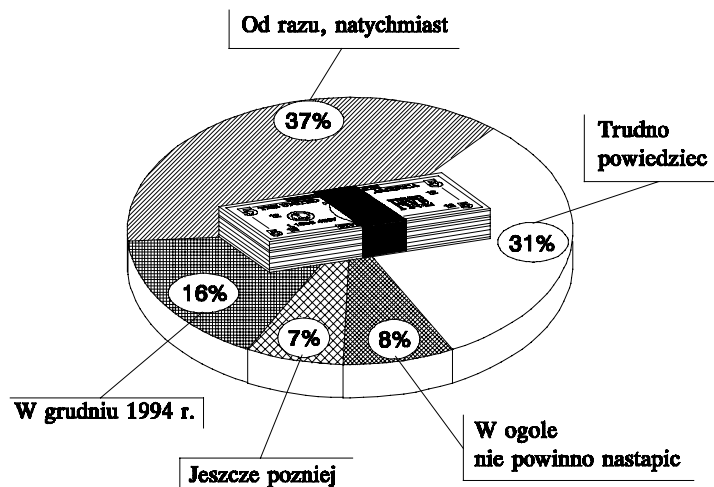
Wyniki poprzednich badań² pokazały, że znaczna część Polaków jest niechętna kontroli wzrostu płac przez państwo. Obecnie także ponad jedna trzecia badanych uważa, iż w ogóle nie powinno być kontroli nadmiernego wzrostu wynagrodzeń. Co ósmy badany przyzwala na istnienie takiej kontroli jedynie do końca bieżącego roku (zgodnie z poprawką Senatu).

¹ Badanie "Co o tym myślisz?" przeprowadzono w dniach 7-10 maja '94 na 1219-osobowej reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

² Por. komunikaty CBOS "Poziom akceptacji strajków. Stosunek do kontroli płac", marzec '94 oraz "Neopopiwiek: Stosunek do prezydenckiego weta. Ocena słuszności kontroli wzrostu płac przez państwo", kwiecień '94.

RYS. 1

CZY UWAŻA PAN(I), ŻE ZNIESIENIE NEOPOPIWKU - KONTROLI NADMIERNEGO WZROSTU WYNAGRODZEŃ POWINNO NASTĄPIĆ:



Opinie respondentów o państwowej kontroli wzrostu wynagrodzeń (neopopiwku) zależą w pewnym stopniu od tego, czy utrzymują się oni z pracy najemnej, pracy na własny rachunek czy też z innych źródeł (tab.1). Najbardziej wyrobione zdanie na ten temat mają pracownicy najemni, a więc osoby, których ta kwestia bezpośrednio dotyczy. Wśród nich najwięcej jest zwolenników natychmiastowego zniesienia kontroli płac przez państwo.

Tabela 1

w procentach

Czy uważa Pan(i), że zniesienie kontroli nadmiernego wzrostu wynagrodzeń powinno nastąpić:	Pracownicy najemni	Rolnicy i przedsiębiorcy	Bierni zawodowo
Od razu, natychmiast	46	31	33
W grudniu 1994 r.	18	22	14
Jeszcze później	7	11	6
W ogóle nie powinno nastąpić	8	10	8
Trudno powiedzieć	21	26	39

Najmniej zwolenników natychmiastowego odstąpienia od kontroli wzrostu płac jest natomiast wśród respondentów pracujących na własny rachunek (rolników indywidualnych oraz właścicieli prywatnych firm, punktów sprzedaży, agentów, taksówkarzy).

W grupie badanych aktywnych zawodowo natychmiastowego zniesienia ograniczenia wzrostu płac oczekują najczęściej robotnicy. Opinie, że zniesienie kontroli płac w ogóle nie powinno nastąpić najczęstsze są natomiast wśród przedstawicieli kadry kierowniczej i inteligencji³.

Zwolennikami neopopiwku są najczęściej osoby z wykształceniem średnim i wyższym, natomiast przeciwnikami - badani z wykształceniem zasadniczym zawodowym.

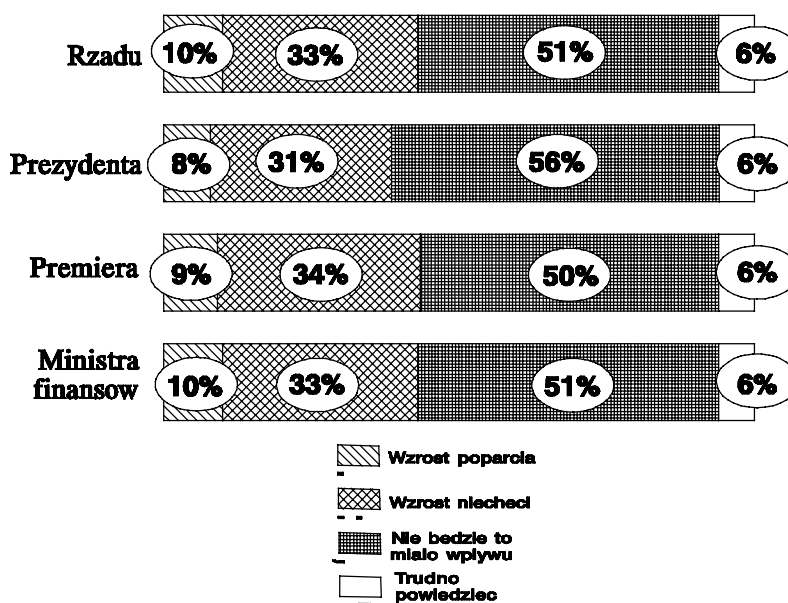
Na stosunek do zniesienia kontroli płac wpływają również poglądy polityczne badanych. Natychmiastowe zniesienie kontroli nadmiernego wzrostu wynagrodzeń zyskało najwięcej poparcia wśród zwolenników Konfederacji Polski Niepodległej i NSZZ "Solidarność". Przeciwnikami zniesienia jej kiedykolwiek są natomiast najczęściej osoby popierające Unię Wolności (wcześniej Unię Demokratyczną) i Unię Pracy. Elektorat Sojuszu Lewicy Demokratycznej i Polskiego Stronnictwa Ludowego nie różni się w swych poglądach od ogółu badanych.

Zdaniem połowy ankietowanych, ewentualna decyzja o utrzymaniu neopopiwku nie będzie miała wpływu na społeczną ocenę rządu, prezydenta, premiera i ministra finansów. Jedna trzecia respondentów przewiduje natomiast, że spowoduje to wzrost niechęci społecznej.

³ Por. tabele aneksowe.

RYS. 2

CZY, PANA(I) ZDANIEM, DECYZJA O UTRZYMANIU NEOPOPIWKU SPOWODUJE, ZE STRONY LUDZI TAKICH JAK PAN(I), WZROST POPARCIA, WZROST NIECHĘCI CZY TEŻ NIE BĘDZIE TO MIAŁO WPLYWU NA OCENĘ:



Wzrost niechęci do władzy wskutek utrzymania kontroli płac przez państwo przewidują najczęściej badani, którzy są zwolennikami natychmiastowego odstąpienia od niej, natomiast wzrost poparcia - osoby, które uważają, że odejście to nie powinno nigdy nastąpić.

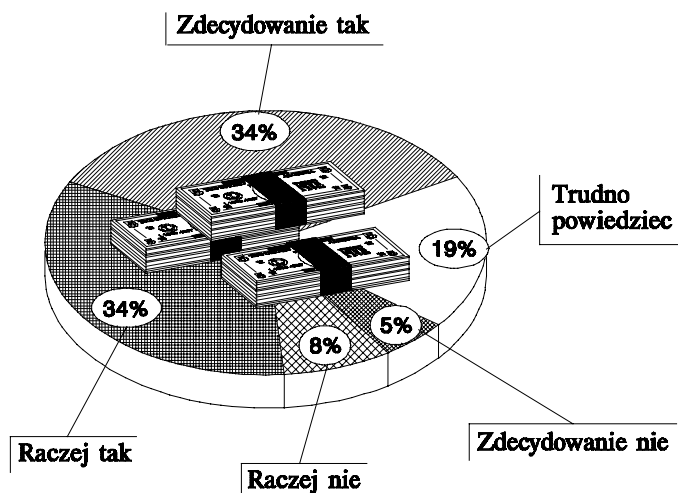
Wprowadzenie neopopiwku może spowodować najwięcej niechęci do różnych organów władzy wśród pracowników najemnych, a przede wszystkim wśród robotników.

Zmiana zasad rewaloryzacji emerytur

Dotychczas rewaloryzacja emerytur i rent dokonywała się wraz ze wzrostem płac w sferze produkcji materialnej. Pojawiła się jednak propozycja zastąpienia jej rewaloryzacją w stosunku do wzrostu cen. Proponowana ewentualna zmiana zasad rewaloryzacji emerytur zyskała poparcie większości respondentów.

RYS. 3

RZĄD WYSTĄPIŁ Z PROPOZYCJĄ, ABY REWALORYZACJA EMERYTUR DOKONYWAŁA SIĘ NIE JAK DOTYCHCZAS WRAZ ZE WZROSTEM PŁAC, LECZ ZE WZROSTEM CEN. CZY, PANA(I) ZDANIEM, PROPONOWANE ROZWIĄZANIE JEST LEPSZE OD OBECNEGO?



Idea ta zyskała akceptację większości badanych, niezależnie od ich przynależności do grup społeczno-zawodowych i dochodów *per capita*. Zdecydowanie za są najczęściej respondenci najstarsi, emeryci i renciści, a więc osoby bezpośrednio zainteresowane tą problematyką oraz pracownicy fizyczno-umysłowi.

Koncepcja rewaloryzacji rent i emerytur w stosunku do wzrostu cen zapewnia podwyższanie ich wraz ze wzrostem kosztów utrzymania, zatem chroni dochody przed ich realnym spadkiem. Nic więc dziwnego, że zyskuje ona tak duże społeczne poparcie.

★

★

★

Ponad połowa społeczeństwa chciałaby likwidacji kontrolowania przez państwo wzrostu wynagrodzeń do końca bieżącego roku. Tylko nieliczni uważają, że neopopiwek powinien być trwałym elementem systemu ekonomicznego w Polsce.

Większość społeczeństwa sądzi również, że wzrost emerytur powinien odbywać się wraz ze wzrostem cen, a nie płac.

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. piłskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. włocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. bielsko-podlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Czy uważa Pan(i), że zniesienie neopopiwku - kontroli nadmiernego wzrostu wynagrodzeń powinno nastąpić: 1 - Od razu, natychmiast; 2 - W grudniu 1994 r.; 3 - Jeszcze później; 4 - W ogóle nie powinno nastąpić

(%)

	1	2	3	4	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	37	16	7	8	31	1218
Płeć						
Mężczyźni	42	18	9	8	23	575
Kobiety	33	15	6	9	38	643
Wiek						
do 24 lat	40	10	9	8	34	164
25-34	45	22	5	9	20	198
35-44	39	19	11	8	22	291
45-54	43	17	5	8	26	187
55-64	32	14	6	11	37	166
65 lat i więcej	25	13	5	6	51	210
Miejsce zamieszkania						
Wieś	35	14	5	6	40	459
Miasto do 20 tys.	37	30	8	7	18	113
od 21 do 40 tys.	47	20	5	6	22	120
41-100 tys.	48	13	9	10	20	127
101-500 tys.	32	14	9	10	35	198
501 tys. i więcej mieszk.	34	16	10	13	27	201
Region						
Północny	42	18	7	7	26	135
Zachodni	30	25	15	11	20	133
Środkowozachodni	36	19	10	7	28	181
Środkowy	39	14	6	8	33	218
Wschodni	30	16	6	11	38	146
Południowo-wschodni	37	14	7	5	37	192
Południowo-zachodni	44	12	2	10	31	213
Wykształcenie						
Podstawowe	32	13	3	6	46	422
Zasadnicze zawodowe	46	18	5	6	26	338
Średnie	37	17	11	12	24	365
Wyższe	30	27	19	12	12	94
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	33	22	12	14	18	78
Prac.umysł.niż.szczebla	34	17	9	14	26	109
Pracownicy fiz.- umysł.	49	20	8	9	13	60
Robotnicy wykwalifikowani	60	15	5	3	16	127
Robotnicy niewykwalifik.	51	16	3	1	30	69
Rolnicy	25	23	6	11	34	88
Prywatni przedsiębiorcy	42	19	21	9	9	40
Bierni zawodowo						
Renciści i emeryci	29	14	7	7	43	416
Uczniowie i studenci	42	11	7	7	34	52
Bezrobotni	38	18	5	8	31	91
Gospodynie domowe i inni	40	12	6	10	32	87
Dochody na jedną osobę						
Poniżej 750 tys.zł	36	18	7	3	36	188
750 tys. - 1249 tys.	40	13	6	8	33	300
1250 tys. - 1749 tys.	40	13	6	10	31	228
1750 tys. - 2249 tys.	36	19	5	7	32	219
2250 tys. i powyżej	35	18	14	12	21	255
Ocena własnych war. mater.						
Złe	40	16	6	6	31	513
Średnie	37	16	8	8	31	492
Dobre	31	17	8	14	30	210
Zainteresowanie polityką						
Duże	34	23	17	11	16	145
Średnie	40	21	8	9	23	498
Małe lub żadne	36	11	4	7	42	575
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	34	10	9	4	43	89
Raz w tygodniu	37	17	6	8	31	719
Kilka razy w roku	41	16	7	8	28	281
W ogóle nie uczestniczy	31	17	13	11	28	127
Poglądy polityczne						
Lewica	43	21	12	13	12	204
Centrum	40	17	7	9	26	378
Prawica	40	20	10	7	23	286
Trudno powiedzieć	28	10	2	6	54	350

Tabela 2. Rząd wystąpił z propozycją, aby rewaloryzacja emerytur dokonywała się nie jak dotychczas wraz ze wzrostem płac, lecz ze wzrostem cen. Czy, Pana(i) zdaniem, proponowane rozwiązanie jest lepsze od obecnego?

(%)

	Zdecydowa- nie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowa- nie nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	34	34	8	5	19	1218
Płeć						
Mężczyźni	36	28	9	8	20	575
Kobiety	32	39	7	3	18	643
Wiek						
do 24 lat	30	34	11	2	23	164
25-34	30	45	7	6	11	198
35-44	33	31	8	6	21	291
45-54	35	30	9	6	21	187
55-64	36	34	7	6	16	166
65 lat i więcej	39	28	6	6	21	210
Miejsce zamieszkania						
Wieś	30	36	7	3	23	459
Miasto do 20 tys.	45	24	7	7	17	113
od 21 do 40 tys.	36	33	8	6	18	120
41-100 tys.	46	27	4	6	16	127
101-500 tys.	23	41	10	7	18	198
501 tys. i więcej mieszk.	37	30	12	8	13	201
Region						
Północny	44	31	7	5	14	135
Zachodni	30	28	11	13	18	133
Środkowozachodni	40	33	5	9	13	181
Środkowy	34	31	8	4	24	218
Wschodni	32	36	8	3	21	146
Południowo-wschodni	21	36	14	4	25	192
Południowo-zachodni	38	39	5	3	16	213
Wykształcenie						
Podstawowe	35	33	6	3	23	422
Zasadnicze zawodowe	35	32	6	5	22	338
Średnie	33	36	13	6	12	365
Wyższe	33	35	6	11	15	94
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	26	32	10	11	20	78
Prac. umysł. niż. szczebla	30	42	8	9	11	109
Pracownicy fiz.- umysł.	45	34	7	4	11	60
Robotnicy wykwalifikowani	33	38	6	3	20	127
Robotnicy niewykwalifik.	35	33	12	3	17	69
Rolnicy	24	45	9	0	23	88
Prywatni przedsiębiorcy	32	40	4	10	14	40
Bierni zawodowo						
Renciści i emeryci	38	29	7	7	19	416
Uczniowie i studenci	30	27	16	3	24	52
Bezrobotni	30	27	8	7	28	91
Gospodynie domowe i inni	35	39	8	0	18	87
Dochody na jedną osobę						
Poniżej 750 tys. zł	33	30	8	2	27	188
750 tys. - 1249 tys.	36	34	9	5	16	300
1250 tys. - 1749 tys.	31	34	8	5	22	228
1750 tys. - 2249 tys.	40	31	6	5	19	219
2250 tys. i powyżej	30	39	9	10	12	255
Ocena własnych war. mater.						
Złe	36	30	7	6	21	513
Średnie	34	35	7	6	18	492
Dobre	30	38	11	4	16	210
Zainteresowanie polityką						
Duże	27	33	12	15	13	145
Średnie	37	33	9	5	16	498
Małe lub żadne	33	34	6	3	23	575
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	29	32	12	2	24	89
Raz w tygodniu	35	34	7	5	19	719
Kilka razy w roku	33	34	8	6	19	281
W ogóle nie uczestniczy	36	32	10	10	12	127
Poglądy polityczne						
Lewica	34	41	8	7	10	204
Centrum	34	35	6	5	20	378
Prawica	42	25	12	8	13	286
Trudno powiedzieć	26	35	6	3	29	350